

Evaluering af foreningsordningen for børn af vanskeligt stillede forældre

Februar - 2006

LG Insight

LG Insight

Kongensgade 66-68,
DK-5000 Odense C.
Tlf. 66 12 08 15
www.lg-insight.dk

Evaluering af idræts- og foreningsordningen for børn af vanskeligt stillede forældre

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
Baggrund	4
Evalueringsopgavens formål	5
Evalueringens metode	5
Sammenfatning af evalueringsresultater samt centrale konklusioner og anbefalinger.....	7
Generelle målbare resultater.....	7
Generel vurdering af ordningens resultater	8
Anbefalinger til ordningens eventuelle videreførelse.....	11
Evalueringsundersøgelsens kvalitative resultater	13
Centrale retningslinjer, strategier og ansøgningsprocedure m.m.	13
Vurdering af ordningens resultater og betydning for integrationsarbejdet i foreningslivet	17
Vurdering af de enkelte aktivitetstyper	20
Målgruppedefinition – karakteristik af børn af vanskeligt stillede forældre	23
Rådgivning og støtte til klubber/foreninger i forbindelse med brug af ordningen	25
Informationstiltag – ordningens synlighed blandt lokale foreninger.....	26
Evalueringsundersøgelsens kvantitative resultater	28
Antal ansøgninger fordelt på aktivitetstyper	28
Antal deltagere og deres fordeling på køn og etnicitet.....	29
Foreningstyper og foreningernes geografiske beliggenhed.....	30
Økonomiforbrug	31
Bilagsmateriale	32

Indledning

Børns aktive deltagelse i idræts- og foreningslivet har meget stor betydning for deres sociale og sundhedsmæssige velvære. Idræts- og foreningslivet danner således rammen om en række værdifulde aktiviteter samtidig med at det positivt påvirker sociale adfærdsmønstre og opvækstvilkår blandt børn og unge.

Ikke alle børn og unge har samme forudsætninger og vilkår for at være aktive i fritiden i organiserede foreninger. Det kan skyldes manglende sociale ressourcer hos familien – f.eks. på grund af sygdom – og/eller dårlige økonomiske muligheder for at betale eksempelvis kontingent, sportsudstyr og træningsture. Mange børn og unge kommer desuden fra familier med anden etnisk baggrund end dansk, og traditionerne for deltagelse i foreningslivet er i disse familier ofte meget anderledes end i familier med dansk baggrund.

Ordnningen omkring støtte til idræts- og foreningsdeltagelse for børn af vanskeligt stillede forældre har i år 2004 og 2005 givet mulighed for at fremme det sociale og integrationsfremmende arbejde i foreningslivet. Der har således været afsat 2 mio. kr. hvert af årene til at hjælpe med betaling af kontingent, sportstøj, udstyr, deltagelse i forskellige arrangementer (herunder for forældrene) og til uddannelse af trænere/-instruktører i klubberne. Ordningens målgruppe har fortrinsvis været for børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk, men også børn med dansk baggrund har kunnet opnå støtte.

I nærværende rapport fremstilles en række resultater, konklusioner og anbefalinger af evalueringen af foreningsordningen, som LG Insight har gennemført for Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Evalueringen har haft fokus på ordningens resultater, hvilket vil sige ordningens betydning for foreningsdeltagelsen for børn og unge af vanskeligt stillede forældre. Samtidig evalueres dog også ordningens generelle og mere langsigtede betydning for det sociale og integrationsfremmende arbejde i det organiserede foreningsliv i Danmark. Endelig peger rapporten på en række anbefalinger til ordningens eventuelle fremtidige videreførelse, målgruppedefinition, aktivitetstyper, administration m.m.

Evalueringen er initieret og finansieret af Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration.

LG Insight, Odense 2006

Baggrund

Som led i satspuljeaftalen for 2003 blev der under Integrationsministeriet afsat 2 mio. kr. årligt i perioden 2004-2005 til at igangsætte og afprøve forskellige initiativer i frivillige foreninger med henblik på at få flere børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk til at deltage aktivt i idræts- og fritidsaktiviteter. Det var samtidig en målsætning, at initiativerne ligeledes kunne styrke foreningsengagementet blandt forældre med anden etnisk baggrund end dansk – evt. ved at flere (forældre) med anden kulturel baggrund gennem uddannelse/kurser blev aktive i foreningslivet som trænere eller instruktører.

Det præciseres i aftalegrundlaget¹, at formålet med ordningen er at styrke idræts- og foreningslivet for børn af vanskeligt stillede forældre. Det omfatter hovedsageligt børn af vanskeligt stillede forældre med anden etnisk baggrund end dansk, men ordningen indbefatter desuden – en mindre andel – børn af etnisk danske forældre, der har vanskelige sociale og/eller økonomiske vilkår.

Ordningen har omfattet følgende aktivitetsformer:

- Hel eller delvis betaling af foreningskontingent i en kortere periode.
- Indkøb af beklædning og sportsudstyr til foreninger og enkeltpersoner.
- Hel eller delvis dækning af transportomkostninger, forplejning, deltagergebyr mv. i forbindelse med afholdelse af sportsarrangementer, sommerlejre mv.
- Forældrearrangementer i forbindelse med aktiviteter i foreninger
- Uddannelse af nye foreningsledere/trænere med anden etnisk baggrund end dansk samt efteruddannelse af frivillige ledere og trænere, der allerede er i foreningerne.

Ifølge aftalen vurderedes det skønsmæssigt, at der kunne ydes støtte til at:

- Ca. 1.500 børn og unge i 2004 og 2005 fik betalt kontingent til idræts- og fritidsklub
- Der kunne uddannes ca. 15 nye foreningsledere og trænere med anden etnisk baggrund end dansk
- Der hvert af årene 2004 og 2005 kunne anvendes cirka 500.000 kr. til beklædning og sportsudstyr til foreninger og enkeltpersoner samt til transport og forældrearrangementer

Målgruppen for ordningen blev defineret som børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk, herunder især nyankomne børn/unge og børn der er kommet til Danmark uledsaget af forældre. Endelig har også børn og unge med dansk baggrund fra vanskeligt stillede familier kunnet opnå hjælp. Det fremhæves i aftalegrundlaget, at ordningen primært er tænkt til hvervning af nye medlemmer blandt målgruppen.

Ordningen er blevet administreret af de tre landsdækkende organisationer inden for det organiserede foreningsliv i Danmark. Det drejer sig om:

- Danmarks Idræts-forbund (DIF)
- Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI)
- Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF).

¹ Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, 18. marts 2004: "Aftale om deltagelse i idræts- og foreningslivet for børn af vanskeligt stillede forældre". Notatet er udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter DIF, DGI og DUF, Kommunernes Landsforening, Undervisningsministeriet, Kulturministeriet og Integrationsministeriet.

De tre landsdækkende organisationer har i nogen grad selv udformet specifikke retningslinjer for ordningen, gennemført informationsaktiviteter og tilrettelagt ansøgnings- og administrationsprocedure. Organisationerne har tilrettelagt indsatsen under hensyntagen til deres organisations- og kompetencestruktur samt traditioner for bl.a. integrationsfremmende arbejde. Ordningen har således kunnet designes til organisationernes driftsorganisation, traditioner og praksis for tilsvarende aktiviteter. Dette har samtidig betydet, at der er forskelle mellem DIF, DGI og DUF i forhold til udformning af retningslinjer, informationstiltag, administration m.m.

Ordningen om støtte til børn af vanskeligt stillede forældre i foreningslivet ophørte ved udgangen af december 2005. I nærværende rapport er samlet en række centrale evalueringsresultater af foreningsordningen, ligesom der peges på nogle anbefalinger i forhold til ordningens eventuelle videreførelse.

Evalueringsopgavens formål

Evalueringen af idræts- og foreningsordningen har haft følgende formål:

- A. Evaluering af målbare resultater af ordningen – dvs. i hvor høj grad ordningens resultater lever op til de oprindeligt fastlagte målsætninger om at øge foreningsdeltagelsen blandt børn og unge af vanskeligt stillede forældre.
- B. Evaluering af mere langsigtede og kvalitative effekter af ordningen – dvs. hvorvidt de enkelte foreninger i kraft af ordningen har styrket sociale og integrationsfremmende strategier og aktiviteter i foreningslivet?
- C. Evalueringen skal endvidere fremkomme med anbefalinger til ordningens eventuelle videreførelse og forslag til fremtidige anvendelsesområder, målgrupper for ordningen, administration mv.

Evalueringsmetode

Evalueringen er foretaget med baggrund i en kombination af kvantitativ og kvalitativ metode bestående af et metodemiks mellem statistiske opgørelser, interview med de landsdækkende organisationer, interview med foreningsrepræsentanter som har opnået støtte under ordningen samt interviews med foreninger m.m. i socialbelastede by/boligområder, som ikke har søgt om støtte til optag eller fastholdelsesaktiviteter.

Kvantitative metodegrundlag:

- ⇒ Gennemgang af samtlige ansøgninger under ordningen under DIF, DGI og DUF med henblik på sammentælling af aktivitetstyper, klub/foreningstyper og målgrupper m.m.

Kvalitative metodegrundlag:

- ⇒ Interview med repræsentanter fra de tre landsdækkende organisationer DIF, DGI og DUF
- ⇒ Interview med ca. 33 sportsklubber og foreninger, som har modtaget støtte under ordningen
- ⇒ Interview med ca. 15 foreninger, som er beliggende i områder med socialbelastet boligbyggeri, herunder med en stor koncentration af flygtninge/indvandrere, men som ikke har benyttet sig af ordningen for børn af vanskeligt stillede forældre.
- ⇒ Interview med idræts-, fritids-, ungdoms- og/eller indvandrerkonsulenter i kommuner m.m.

- ⇒ Gennemgang af samtlige af puljens ansøgninger under DIF, DGI og DUF med henblik på udledning af nogle generelle vurderinger af ansøgningernes aktivitetstyper, målgrupper og foreningernes forventede resultater.
- ⇒ Indhentning af informationsmateriale omkring ordningen fra henholdsvis DIF, DGI og DUF (pjece, nyhedsbreve, pressemeddelelser m.m.), retningslinjer og ansøgningskemaer m.m.
- ⇒ Diverse evalueringsnotater, rapporter m.m. fra Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration og de tre landsdækkende organisationer.

Interview med klubber/foreninger, ressourcepersoner m.m.	
Interview med klubber/foreninger, der har modtaget støtte under ordningen	33
Interview med klubber/foreninger, der ikke har modtaget støtte under ordningen	15
Interview med DIF, DGI, DUF	5
Interview med idræts-, fritids-, indvandrerkonsulenter m.m. i kommuner, boligsociale projekter m.m.	13
Interview i alt	66

Det har ikke været muligt inden for rammerne af denne evaluering at foretage interview med børn/unge og forældre, der har modtaget støtte til forskellige aktiviteter. Interviewserien har derimod omfattet de instruktører og trænere, som har den tætte kontakt til børnene og deres familier. Oplysningerne vedrørende deltagerne og deres baggrunde stammer i høj grad fra foreningsaktørerne.

Der har desværre ikke været tilgængelige data vedrørende deltagerbaggrunde (udover køn og etnicitet). Ligeledes har der heller ikke været dataopgørelser, der kunne vise en eventuel effekt af ordningen (f.eks. deltagerens aktivgrad efter støtteophør m.m.). Vurderingerne af ordningens betydning for meroptag og fastholdelse af målgruppen m.m. baseres primært på udsagn fra interviewundersøgelsen.

Rapporten er struktureret på følgende vis:

- Først – umiddelbart i forlængelse heraf – gives en kort sammenfatning af evalueringens væsentligste resultater, konklusioner og anbefalinger.
- Herefter følger en præsentation af interviewundersøgelsens resultater. Resultaterne fremstilles under forskellige temaer, som skønnes at have haft betydning for ordningens udmøntning, anvendelse og dens resultater i foreningslivet.
- Afslutningsvis angives en række målbare resultater af ordningen. Det drejer sig om antallet af ansøgninger, forskellige aktivitetstyper, antallet af børn/unge og deres baggrunde og endelig økonomiforbruget hos de tre landsdækkende organisationer.

Sammenfatning af evalueringsresultater samt centrale konklusioner og anbefalinger

Generelle målbare resultater

Mere end 7.200 børn og unge har været omfattet af ordningen

- Mere end 7.200 børn og unge har modtaget støtte til kontingent eller sportsudstyr m.m. under ordningen i årene 2004/05. Målsætningen var fra ordningens start, at godt 3.000 børn og unge skulle være omfattet af ordningen. Ordningen har således omfattet et væsentligt større antal børn og unge end det oprindeligt var målsat.

Kontingentstøtte udgør den overvejende aktivitet under ordningen

- Godt 2/3 af samtlige aktiviteter (og godt halvdelen af det samlede økonomiforbrug), har været til dækning af kontingentstøtte til børn af vanskeligt stillede forældre. Godt 15 % har været til dækning af udstyr og træningstøj og træningslejre, sommerlejre m.m. mens kun en lille del har været til forældrearrangementer eller uddannelse for trænere/instruktører.

3/4 af målgruppen har en anden etnisk baggrund end dansk

- Hovedparten af deltagerne er børn med anden etnisk baggrund end dansk – det gælder for godt 75% af samtlige deltagere under ordningen. Andelen af børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk varierer mellem de tre landsdækkende organisationer. DUF har alene givet støttet til børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk, mens 85 % af deltagerne under DIF og godt 70 % af deltagerne under DGI har en anden etnisk baggrund end dansk.

Stor deltagelse blandt piger med anden etnisk baggrund end dansk

- Godt 30 % af deltagerne har været piger og 70% drenge – og denne kønsfordeling adskiller sig overraskende ikke mellem gruppen af børn med dansk/udenlandsk baggrund. I betragtning af, at kun godt 15-20 % af piger med anden etnisk baggrund end dansk skønnes at være foreningsaktive, så har der under ordningen været støttet en tilfredsstillende høj andel piger.

Mere end 400 foreninger har gjort brug af ordningen

- Mere end 400 foreninger har gjort brug af ordningen, og de landsdækkende organisationer har modtaget mere end 500 ansøgninger. År 2004 var i høj grad en introduktions- og indkøringsperiode, hvor aktivitetsniveauet var væsentligt lavere end i år 2005. I 2004 modtog de landsdækkende organisationer 177 ansøgninger og i 2005 356 ansøgninger.

Foreningslivet har brugt hele ordningens økonomi – og lidt mere

- Der har samlet været afsat 4 mio. kr. i begge år til aktiviteter under ordningen. Ved ordningens ophør (udgangen af december 2005) var stort set hele økonomirammen brugt af foreninger under de tre landsdækkende organisationer. DIF har forbrugt godt 44 % af hele ordningens økonomiramme i både 2004/05. DGI tegner sig for godt 36 % af økonomiforbruget, og DUF har samlet forbrugt ca. 19% af ordningens forbrugte økonomi. Organisationerne (DGI og DIF) har endog selv finansieret aktiviteter udover organisationernes tildelte økonomiramme.

De økonomiske tilskud gives i meget forskellig størrelse

- Spændet i størrelsen på de enkelte bevilligede støttebeløb er stort. Der er givet støtte til ansøgninger fra 300 kr. til 50.000 kr. Det bemærkes således, at ordningen også har kunnet anvendes til at løse nogle praktiske og økonomisk beskedne problemstillinger i foreningerne vedrørende børn/unge af vanskeligt stillede forældre. Tilskuddene til de praktiske problemer omkring økonomi opleves af klubberne som en stor hjælp i forhold til optag og fastholdelse af børn af vanskeligt stillede forældre.

Ordnningen er primært anvendt af idrætsforeninger

- Der er stor spredning blandt idræts- og foreningstyper, som har ansøgt om støtte under ordningen. Det omfatter bl.a. sportsgrene og foreningstyper som badminton, cricket, kampsport, fodbold, brydning, boksning, svømning, spejderorganisationer og elevorganisationer m.m. Der er en overvægt af idrætsklubber, hvorimod de samfundsengagerende og idé-baserede foreninger (som politiske ungdomspartier, elev- og handicaporganisationer m.m.) er i undertal.

Generel vurdering af ordningens resultater

Ordnningen har haft stor betydning for det integrationsfremmende arbejde i foreningslivet

- Det er vurderingen, at idræts- og foreningsordningen i meget væsentligt omfang har bidraget til at styrke idræts- og foreningslivet blandt børn og unge af vanskeligt stillede forældre, herunder børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk. Det er sjældent, at en centralt udmeldt og administreret ordning inden for social- og integrationsområdet opleves så nærværende og relevant for de lokale og umiddelbare målgrupper, som tilfældet er med nærværende ordning.

Ordnningen opfattes af foreningerne som et unikt redskab

- Det er vurderingen blandt de interviewede foreninger, at ordningen er et unikt redskab som foreningerne i deres hverdag kan anvende hurtigt, fleksibelt og ubureaukratisk i hvervning og fastholdelse af børn og unge af vanskeligt stillede forældre.

Foreningerne får overskud til en større integrationsindsats

- Det er samtidig opfattelsen, at foreningerne i kraft af ordningen får skabt en kontakt til grupper af børn og unge, der ikke er foreningsvante og/eller som ikke har forældrenes opbakning og økonomiske støtte til foreningsdeltagelse. Foreningsaktørerne vurderer desuden, at ordningen giver dem økonomisk og motivationel styrke til på andre områder at ruste den sociale og integrationsfremmende indsats i foreningerne.

Foreningerne er tilfredse med organisationernes administration og rådgivning

- De tre landsdækkende organisationer har generelt tilrettelagt retningslinjer, ansøgningsprocedure og administration således, at det i videst muligt omfang tilgodeser de interesser og vilkår der eksisterer i de lokale foreninger. Ansøgningsprocedure og administration opleves lokalt i foreningerne som meget let og fleksibel. Desuden fremhæver flere foreninger, at de i meget stort omfang kan trække på støtte omkring rådgivning og udarbejdelse af ansøgning hos henholdsvis DIF, DGI og DUF.

Foreningerne anvender forskellige teknikker til udpegning af målgruppen

- Foreningerne har udviklet forskellige observationsteknikker, hvorved de kan afdække, hvilke børn og unge som har brug for en særlig støtte – enten i form af kontingent, hjælp til sportsudstyr, træningstøj, træningsture m.m. Det er vurderingen, at det i høj grad er trænerne og instruktørernes kontakt med børnene og deres familier, som gør, at de kan sammenveje summen af mange mindre indtryk og signaler, som viser børnenes behov for støtte. Det er samtidig opfattelsen, at klubberne og foreningerne er meget opmærksomme på, at ordningen ikke misbruges af børn og unge uden behov for hjælp, og at støtten ikke udvikler en gratis-kultur blandt medlemsgrupper.

Etnicitet er typisk ikke alene et tildelingskriterium for støtte i foreninger

- Ordningen har primært været brugt til børn med anden etnisk baggrund end dansk. Flertallet af de interviewede foreninger lægger desuden vægt på, at de deltagende børn/unge med anden etnisk baggrund end dansk kommer fra økonomisk dårligt stillede familier. Der er således oftest tale om en kombination af såvel manglende traditioner for foreningsdeltagelse som manglende sociale- og økonomiske ressourcer hos familierne. Børn og unge med dansk baggrund kommer overvejende fra familier med eneforsørgere (enlige mødre med flere børn) eller fra familier ramt af pludselige begivenheder som dødsfald, sygdom m.m.

Ordningen har primært været anvendt til fastholdelse af børn og unge i foreningslivet

- Den oprindelige målsætning med ordningen var, at foreningerne skulle hverve nye medlemmer blandt målgruppen. Det er opfattelsen, at sondringen mellem nye og eksisterende medlemmer blandt denne gruppe af børn og unge er meget svær at drage. Det er således karakteristisk, at mange af de børn og unge som har opnået støtte til kontingent e.lign oftest har været aktive i foreningen som gratister og ikke tidligere har betalt kontingent. Foreningsaktørerne fremhæver desuden, at de gerne vil have en periode, hvor de kender børnene og deres baggrunde inden de åbner op for forskellige støtteordninger. Det giver en sikkerhed for, at støtten alene gives til den primære målgruppe for ordningen. Endelig fremfører foreningerne, at hvervning af medlemmer blandt børn af vanskeligt stillede familier generelt ikke er noget problem, men at det især opleves som et stort problem at fastholde dem som aktive foreningsmedlemmer.

Svært at inddrage forældrene i det aktive foreningsliv

- Forskellige forældrearrangementer har været forsøgt afholdt med støtte fra ordningen, men foreningsaktørerne oplever samstemmende, at det er meget vanskeligt at inddrage vanskeligt stillede forældre i foreningsaktiviteterne. Især i forhold til forældre med anden etnisk baggrund end dansk er opgaven svær, fordi de kun sjældent følger børnenes foreningsdeltagelse og oftest ikke tager aktivt del i praktiske foreningsopgaver (tøjvask og transport m.m.). Foreningerne håber – med små skridt – at styrke forældrenes kendskab til foreningernes kultur og aktiviteter - også fordi kendskab og tillid oftest er en forudsætning for forældrenes accept af pigernes foreningsdeltagelse.

Barrierer for pigernes deltagelse i foreningslivet

- Foreningsledere og trænere udtrykker, at det er vanskeligt at inddrage piger med anden etnisk baggrund i foreningslivet. De oplever, at der er en række traditionsbundne barrierer i forhold til pigernes interesser og deres muligheder for at være foreningsaktive. Forældrene stiller typisk store krav om kontrol og beskyttelse af pigerne, hvis de skal indgå i foreningerne. En række aktiviteter

under nærværende ordning har imidlertid haft succes med at inddrage piger med anden etnisk baggrund – bl.a. fordi tilbuddene på forhånd var matchet pigerne og deres forældres interesser og krav. Det gælder eksempelvis svømme- og gymnastikhold m.m. der har været forbeholdt piger og i nogle tilfælde alene piger af anden etnisk herkomst.

Højt aktivitetsniveau på kurser og efteruddannelse

- Der har været afholdt væsentligt flere uddannelsesaktiviteter end målsat ved ordningens start. Således har (hele) 253 personer deltaget i forskellige kursus/efteruddannelsesaktiviteter under ordningen (målsætningen var 15 deltagere). Herved er en meget stor gruppe foreningsaktører blevet bibragt uddannelsesmæssige forudsætninger for at kunne arbejde med børn af vanskeligt stillede forældre. Det giver håb om, at der derved er skabt et grundlag i mange foreninger i forhold til at styrke indsatsen overfor målgruppen i årene fremover.

Den lille økonomiramme har begrænset organisationernes informationstiltag

- De tre landsdækkende organisationer, herunder de enkelte forbund og foreninger m.m., har tilrettelagt forskellige informationsstrategier om ordningen meget forskelligt. Generelt har organisationerne været meget forsigtige med hensyn til deres informationsaktiviteter for ikke at blive rendt over ende med henvendelser. Informationsstrategierne er således afstemt i forhold til den begrænsede økonomi i ordningen.

Ordningen er generelt godt kendt blandt aktørerne i foreningslivet/kommunerne m.m.

- Ordningen er kendt blandt aktive professionelle og frivillige aktører lokalt i klubber, foreninger, skoler og blandt ungdoms/indvandrerkonsulenter m.m. Information om ordningen har dog hidtil været spredt i organisationernes netværk (primært inden for DIF og DGI), og der er en risiko for at informationen indkapsles, hvorved foreninger uden for netværket (og landsorganisationerne) ikke får del i støttemulighederne under ordningen.

Foreningslivet ville kunne bruge flere penge i årene fremover

- Økonomiforbruget har i høj grad været påvirket af en introduktions- og indkøringsperiode i 2004 samt en periode med nedlukning og stilstand i slutningen af 2005 på grund af usikkerhed omkring ordningens eventuelle videreførelse i 2006 og fremover. Det er de landsdækkende organisationers vurdering, at de ved en beslutning om en videreførelse af ordningen ikke vil have problemer med at bruge økonomirammen – heller ikke ved en eventuel forøgelse af denne.

Foreningslivet foretrækker nærværende ordning frem for andre muligheder

- Foreningsaktørerne fremhæver, at der oftest lokalt/kommunalt er mulighed for at søge midler til lignede aktiviteter som under nærværende ordning. Der er imidlertid typisk meget besvær og lange sagsbehandlingstider forbundet med at søge støtte gennem kommunen e.lign. Mange frivillige foretrækker nærværende ordning, fordi den er kendetegnet ved simple ansøgningskrav og procedurer, hurtige afgørelser og forholdsvis beskedne administration.

Anbefalinger til ordningens eventuelle videreførelse

Ordnningen bør videreføres – evt. gøres permanent – og tilføres flere midler

- Det er sammenfattende vurderingen, at foreningerne med en forholdsvis lille sum penge har skabt store resultater på det sociale og integrationsfremmende ungdomsområde i foreningslivet. Ordnningen bør derfor videreføres – og gerne gøres permanent – med en større økonomisk ramme. Det er således vurderingen, at der i foreningslivet er interesse og kapacitet til i årene fremover at forstærke arbejdet med børn og unge af vanskeligt stillede forældre.

En midlertidig forlængelse bør tilgodese foreningsåret

- Ved en eventuel åremålsforlængelse af ordningen bør der tages hensyn til, at foreningslivet typisk starter ny sæson og nye aktiviteter op efter sommerferien. En videreførelse af ordningen fra 2006 kan følgelig først få virkning fra sensommeren/efteråret 2006, hvorfor ordningen som minimum bør videreføres til udgangen af år 2008.

Den ubureaukratiske form bør fastholdes

- Det er afgørende, at ordningen også fremadrettet i forhold til retningslinjer, ansøgnings-procedure og administration tilrettelægges efter de lokale foreningers interesser, traditioner, behov og vilkår. Den fleksible og ubureaukratiske ansøgningsform har meget stor betydning for ordningens anvendelsesgrad i foreningerne.

Der bør fortsat kunne ydes støtte til kontingent, udstyr, stævner m.m.

- Ordningens karakter i form af støtte til konkrete driftsaktiviteter bør videreføres. Foreningerne fremhæver generelt, at det er en styrke at ordningen ikke kun giver støtte til større projekter med krav om udvikling, forsøg samt store krav om projektledelse, administration og dokumentation. Det frivillighedsbaserede foreningsliv har typisk ikke interesse og muligheder for at indgå i større socialpædagogiske projekter, der trækker ressourcerne væk fra foreningernes primære kerneinteresser som sport, politisk arbejde e.lign. Ved hjælp af støtte til driftsopgaver i form af kontingent, udstyr, foreningsarrangementer m.m. oplever foreningsaktørerne at de får mere tid og økonomi til at inddrage målgruppen i foreningernes samlede aktiviteter (f.eks. tage børnene med på træningslejre, sommerlejre, turneringer m.m.).

Ordnningen bør videreføres i regi af DIF, DGI og DUF

- Ordnningen bør videreføres i regi af DIF, DGI og DUF. De tre landsdækkende organisationer kender deres foreninger og kan tilrettelægge information, rådgivning og ansøgningsprocedure m.m. efter deres behov. Dog bør klubber og foreninger uden for de tre landsdækkende organisationer også kunne opnå støtte til relevante aktiviteter for målgrupper under ordningen. Det er indtrykket, at foreninger uden for organisationerne i dag ikke rent afvises, men opfordres til medlemskab af DIF, DGI eller DUF eller at indgå i et samarbejde med en forening herunder.

Større information om ordningen

- Det vurderes, at der er behov for en større synlighed af ordningen blandt lokale foreningsaktører. Organisationerne har hidtil været tilbageholdende med informationsaktiviteter for ikke at skuffe en masse ansøgere på grund af ordningens begrænsede økonomi. Der imidlertid en risiko for, at

kendskabet til ordningen indkapsles i netværk, og at foreninger med behov for rådgivning og støtte ikke er opmærksom på ordningens muligheder.

Også børn med dansk baggrund bør fortsat være omfattet af ordningen

- Ordningen er primært anvendt (og oprindeligt tiltænkt) til støtte til børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk, men anvendes i stigende grad også af børn og unge fra vanskeligt stillede danske forældre. Det bør fortsat være sådan, at ordningen ikke alene (som eksempelvis i DUF) er for børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk, men også kan støtte børn fra socialt og/eller økonomisk vanskeligt stillede forældre med dansk baggrund.

Øget fokus på piger med anden etnisk baggrund end dansk

- De landsdækkende organisationer bør gennem kurser, information og rådgivning tilskynde foreningerne til at øge indsatsen for i langt højere grad også at inddrage piger med anden etnisk baggrund end dansk i foreningerne. Eksempler fra aktiviteter under nærværende ordning viser, at der er flere muligheder for at styrke kontakten til pigerne og indrette aktivitetsfaciliteterne og tilbuddene således, at de tilgodeser pigernes interesser og muligheder for foreningsdeltagelse.

Sondringen mellem nyhvervning og fastholdelse bør blødes op

- Sondringen mellem hvervning af nye medlemmer og fastholdelse af eksisterende bør blødes op. For foreningerne opleves hvervning og fastholdelse som en meget glidende proces for ordningens målgruppe. Samtidig påpeger foreningsaktørerne, at det generelt ikke er et problem at hverve nye medlemmer blandt ordningens målgruppe, men at det primært er vanskeligt at fastholde dem når de konfronteres med hverdagen i foreningerne i form af kontingentgirokort, køb af udstyr og tøj, udgifter til træningsture m.m.

Stor selvjustits blandt foreninger i forhold til snyd og uberettiget støtte

- Det er vurderingen, at foreningerne generelt er meget påpasselige med, at støtteordninger ikke bliver for udbredte i foreningerne og misbruges af medlemmer, som ikke har tilstrækkelig behov for hjælp. Derfor opleves en selvjustits blandt de lokale foreninger, hvor målgruppen nøje udvælges og støtten i størrelse og varighed nøje afmåles. Der synes således ikke at være behov for yderligere centralt udmeldte retningslinjer (hverken fra ministeriet eller fra de landsdækkende organisationer) i forhold til allerede eksisterende målgruppedefinition, støttebeløb og varighedsafgrænsning m.m.

Organisationerne bør fortsat kunne tilpasse aktiviteterne til foreningslivets behov

- Det anbefales, at det bliver op til de tre landsdækkende organisationer selv at fastlægge eventuelle målsætninger og fordelinger for de enkelte aktivitetstyper under ordningen (ex. hvor meget uddannelsesaktiviteten bør omfatte i forhold til kontingentstøtte m.m.). Det giver DIF, DGI og DUF de bedste forudsætninger for at anvende ordningen som et delredskab i forhold til øvrige sociale/integrationsfremmende aktiviteter i organisationerne.

Evalueringsundersøgelsens kvalitative resultater

Undersøgelsen er baseret på interview med repræsentanter fra de landsdækkende organisationer (DIF, DGI og DUF), lokale idrætsklubber og fritidsforeninger og professionelle konsulenter/sagsbehandlere m.m. Interviewundersøgelsens resultater er i nærværende afsnit fremstillet under følgende temaer:

- 1) Centrale retningslinjer/strategier og ansøgningsprocedurer udformet og udmeldt af de tre landsdækkende organisationer (DIF, DGI og DUF)
- 2) Vurdering af ordningens resultater og betydning for integrationsarbejdet i foreningslivet
- 3) Vurdering af ordningens aktivitetstyper – kontingentstøtte, udstyr, forældrearrangementer m.m.
- 4) Målgruppedefinition – dvs. afgrænsningen af ordningens målgruppe
- 5) Rådgivning og støtte til klubber/foreninger i forbindelse med brug af ordningen
- 6) Informationstiltag – ordningens synlighed blandt lokale klubber/foreninger

Fremstillingen af interviewundersøgelsens resultater vil under hvert af ovennævnte temaer inddrage oplysninger og vurderinger fra forskellige perspektiver/niveauer (centralt *contra* lokalt og administrativt/-bevilligende *contra* brugere/ansøgere) og med aktører med forskellige erfaringsgrundlag (klubber der har søgt *contra* klubber der ikke har søgt samt lokale professionelle samarbejdspartnere m.m.).

I fremstillingen vil eventuelle (centrale) forskelle mellem de landsdækkende organisationer, aktivitetstyperne under ordningen, klub/foreningsformer, geografi m.m. blive fremhævet.

Centrale retningslinjer, strategier og ansøgningsprocedure m.m.

De tre landsdækkende organisationer har i stor udstrækning selv udformet væsentlige retningslinjer for ordningens anvendelse – bl.a. i forhold til målgruppedefinition, prioritering af aktivitetstyper og fastlæggelse af ansøgningsprocedure, vægtede tildelingskriterier m.m. Derved er ordningen i høj grad blevet tilpasset organisationernes strukturer og traditioner for lignende opgaver, hvilket samlet set opleves som en styrke blandt DIF, DGI og DUF. Det betyder dog samtidig, at der er forskel på organisationernes specifikke indholdssætning af retningslinjer, tilrettelæggelse af ansøgningsprocedure m.m.

Ordningen blev i starten af 2004 sat i ramme og udmeldt med ”*aftale om deltagelse i idræts- og foreningslivet for børn af vanskeligt stillede forældre*”, udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af de landsdækkende organisationer, Kommunernes Landsforening og en tværministeriel gruppe. Heraf fremgår, at formålet med ordningen er at styrke nyoptaget af børn fra vanskeligt stillede familier, hvilket primært blev defineret som børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk (nyankomne og/eller uledsagede mindreårige børn/unge). Børn fra vanskeligt stillede danske familier, f.eks. børn af vanskeligt stillede enlige mødre, kunne også i mindre omfang få støtte under ordningen.

Ordningens indhold blev defineret som hel eller delvis betaling af kontingent, indkøb af beklædning og sportsudstyr, dækning af udgifter til transportomkostninger, forplejning, deltagergebyr til stævner/turneringer m.m., forældrearrangementer og uddannelse af nye trænere med anden etnisk baggrund end dansk.

Danmarks Idræts-Forbund havde allerede ved ordningens start en betydelig erfaring i arbejdet med forskellige integrationsfremmende strategier og aktiviteter og havde samtidig en stab af konsulenter i regi af enten DIF eller idrætsforbundene. Via konsulenterne havde DIF uddannelses- og erfaringsmæssige forudsætninger og traditioner for at rådgive deres medlemsklubber og trænere/instruktørerne.

DIF valgte at lade ordningen om deltagelse i idræts- og foreningslivet for børn af vanskeligt stillede forældre indgå som et delredskab i den samlede vifte af tilbud, som integrations- og breddekonulenterne samt de lokale trænere m.m. allerede arbejdede med. Det blev samtidig overladt til de lokale initiativer at udpege og afgrænse målgruppen af børn og unge samt vægte de enkelte aktivitetstyper under ordningen efter idrætsklubbernes konkrete behov.

For DIF var det en strategisk beslutning, at ordningen ikke skulle begrænses gennem yderligere generelle retningslinjer. De to regionale integrationskonsulenter og deres samarbejdspartnere i idrætsforbundene blev omdrejningspunktet for ordningens udbredelse i foreningerne. Det var gennem integrationskonsulenternes viden om og erfaring med integrationsproblemstillinger m.m. at ordningen blev indholdsdefineret. Samtidig var konsulenterne både opsøgende, rådgivende og bevilligende aktører overfor de lokale klubber, hvilket i stor udstrækning har betydet, at foreningsaktørerne har oplevet ansøgningsprocessen som overskuelig, hurtig og let – også tidsmæssigt.

At DIF allerede fra ordningens start havde en organisation der var gearet til opgaven (strategisk, fagligt og med opsøgende konsulenter på integrationsområdet) havde en stor betydning i forhold til, at DIF relativt hurtigt fik igangsat konkrete initiativer. Det havde samtidig en betydning, at DIF i høj grad vægtede og tilskyndede klubberne til at bruge ordningen til kontingentstøtte, køb af sportstøj og udstyr og til dækning af udgifter i forbindelse med turneringer, træningslejre m.m. DIF fandt – og finder fortsat – at ordningen udmærker sig ved, at den kan hjælpe idrætsklubberne med driftstilskud uden at de skal indgå i ressourcekrævende og nyudviklende integrationsprojekter.

DIF prioriterede, at ansøgningsproceduren skulle være så fleksibel og ubureaukratisk som muligt. Der blev udformet et standardiseret ansøgningssskema, hvor klubberne forholdsvist hurtigt kunne ansøge om midler. DIF samlede alle støtterelaterede opgaver (opsøgende rådgivnings- og informationsarbejde, støtte i udformning af ansøgning og bevilling af støtte) i samme funktion hos de to regionale integrationskonsulenter, hvilket ligeledes har haft stor betydning for den meget hurtige, fleksible og administrationslette form.

Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger valgte i lighed med DIF i høj grad at lade det være op til de lokale foreninger at indholdssætte ordningen nærmere, herunder tage initiativ til brug og vægtning af ordningens forskellige aktivitetstyper. DGI valgte dog, at kontingentstøtten kun kunne være delvis og besluttede at mindst 1/3 af kontingentet skulle betales af medlemmet. Dette skete ud fra en betragtning om, at selvbidrag har en værdiopbyggende og adfærdsregulerende betydning for medlemmet.

DGI lagde fra start meget vægt på, at klubberne kunne modtage rådgivning og støtte i forbindelse med ansøgning under ordningen, og at de lokale frivillige trænere/instruktører ikke blev belæsset med en masse skriftlige retningslinjer, ansøgningskrav og procedure og lang sagsbehandlingstid. Alle mindre – og ukomplicerede – ansøgninger kunne bevilliges af to regionale idrætskonsulenter (dækkende hovedstaden/-Sjælland og Fyn/Jylland), hvilket har medført en meget kort sagsbehandlingstid hos DGI.

Der blev centralt i DGI nedsat et bevillingsudvalg bestående af tre repræsentanter fra hovedbestyrelsen, der skulle behandle ansøgninger over 20.000 kr. eller ansøgninger af mere principiel karakter. Styregruppen drøftede tillige en række overordnede integrationsfremmende strategier og aktiviteter, ligesom styregruppen fulgte aktivitetsniveauet og karakteren af de forskellige projekter under ordningen. I den sammenhæng iværksatte styregruppen bl.a. en undersøgelse i Storkøbenhavn omkring uddannelsesbehovet blandt trænere/instruktører og udviklede forskellige kursustilbud og aktivitetsformer m.m. Styregruppen var således ikke alene et organ, der traf beslutning omkring enkeltsager/ansøgninger, men tog selvstændigt initiativ til drøftelser, analyser og udvikling af projekter under ordningen.

Det er vurderingen, at DGI som landsorganisation i kraft af ordningen om deltagelse i foreningslivet for børn af vanskeligt stillede forældre har fået en større opmærksomhed på det integrationsfremmende arbejde i organisationen. Det kommer til udtryk ved, at bevillingsudvalget er blevet til et integrationsudvalg og at DGI fra 2006 ansætter en fuldtidskonsulent til at varetage forskellige integrationsfremmende opgaver.

Dansk Ungdoms Fællesråd har fra ordningens start valgt at definere ordningens målgruppe. De prioriterer også de enkelte aktivitetstyper mere præcist end de to store idrætsorganisationer. Samtidig har DUF anlagt en mere kontrollerende funktion, hvor initiativet nok kommer fra det lokale foreningsliv, men hvor DUF omhyggeligt fra ansøgning til ansøgning vurderer relevansen af målgruppen og aktiviteten.

Allerede fra ordningens start gjorde DUF Integrationsministeriet opmærksom på, at de ikke fandt det hensigtsmæssigt at blande målgruppen af børn med anden etnisk baggrund end dansk med børn af dansk herkomst fra socialt/økonomisk dårligt stillede familier. DUF bemærkede, at indsatsaktiviteterne og metoderne i det socialpædagogiske arbejde på meget væsentlige områder adskiller sig fra den indsats der skal gøres i foreningslivet i forhold til integration af børn og deres forældre med anden kulturbaggrund end dansk. Fra ordningens start blev retningslinjerne for målgruppen derfor af DUF afgrænset til alene at omfatte børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk.

DUF besluttede desuden, at ordningen ikke alene måtte være et driftstilskud til foreningerne i form af kontingentstøtte eller indkøb af udstyr m.m. Det blev prioriteret, at ordningen skulle anvendes i forbindelse med bredere integrationsfremmende strategier i foreningerne, og at der kun i særlige tilfælde kunne ydes tilskud til betaling af kontingent. DUF fremhæver, at medlemmerne skal deltage på lige fod – uanset etnicitet – og at anden etnicitet end dansk aldrig i sig selv må udløse automatisk kontingentstøtte.

Også i DUF blev ansøgningsprocedure, rådgivning og bevilling af midler søgt tilrettelagt så fleksibelt og med så lille administration som overhovedet muligt. Centralt i DUF blev nedsat et bedømmelsesudvalg med repræsentanter fra hovedbestyrelsen, der tog stilling til alle ansøgninger over 5.000 kr. eller af mere principiel karakter. Sekretariatet i DUF færdigbehandlede alle mindre ansøgninger og varetog rådgivnings- og informationsopgaver overfor medlemmerne.

Generelt for DIF, DGI og DUF gælder, at retningslinjer, ansøgningsprocedure, formalia og sagsbehandlingstid m.m. er tilrettelagt med udgangspunkt i organisationernes kendskab til medlemsforeningerne og under hensyntagen til de lokale foreningers interesser, behov og vilkår. De tre landsorganisationer har vægtet, at ordningens målgruppe og aktivitetsformer i så stor udstrækning som muligt udformes gennem lokale initiativer.

Organisationerne har forsøgt at tilrettelægge ansøgningsproceduren så fleksibel og ressource-let som overhovedet muligt – bl.a. gennem få skriftlige retningslinjer, simple ansøgningskemaer, hurtige afgørelser og så lidt administration som muligt.

Ingen af de tre landsdækkende organisationer har stillet krav til evaluering af aktiviteterne, men har alene krævet at der indsendes et regnskab over økonomiforbruget efter aktiviteterne/periodens ophør. DIF, DGI og DUF har dog haft uformelle opfølgingskontakter, hvor foreninger kontaktes og hvor resultaterne af forskellige aktiviteter drøftes med henblik på erfaringsopsamling og erfaringsspredning.

De interviewede klubber/foreninger lagde meget stor vægt på, at idræts- og foreningsordningen tog hensyn til foreningslivets behov og vilkår – både hvad angik muligheden for støtte til kontingent, udstyr/sportstøj og træningsture m.m. og i forhold til ansøgningskrav og efterfølgende administration. Alle interviewede fandt samstemmende, at ansøgningsfasen havde været let og uproblematisk, og at den i modsætning til andre ordninger/puljer kunne benyttes uden stort tidsforbrug og uden erfaring med udformning af ansøgninger.

En mindre idrætsforening på Sjælland havde fået en henvendelse fra et asylcenter, hvor en gruppe børn og unge gerne ville deltage i foreningens fodboldaktiviteter. Forældrene havde ikke råd til at betale det almindelige kontingent, fordi der typisk var 3-5 børn i hver familie. Klubben besluttede i første omgang at lave en fordelagtig afdragsordning for forældrene, men familierne havde svært ved at overholde den. Ungdomsformanden og de to frivillige trænere tog herefter kontakt til kommunen og påbegyndte udarbejdelse af en ansøgning om støtte til både kontingent og sportstøj. Efter 8 måneder med adskillige henvendelser til kommunen fik de endelig afslag, men blev henvist til støtte under idrætsordningen under DGI. Her fik de i løbet af 4 dage udarbejdet en ansøgning, behandlet denne i DGI og udbetalt det ansøgte beløb.

Arbejdet med børn og unge i foreningslivet er altovervejende baseret på frivilligt arbejde, hvor de frivillige instruktører, trænere og medlemmer mødes med foreningsaktiviteten som det primære interessefællesskab. Der er derfor grænser for, hvor mange og hvor store samfundsrelaterede problemstillinger – som eksempelvis integration – som trænerne og medlemmerne har kapacitet til og interesse for. De frivillige har kun meget begrænsede muligheder for at bruge tid på informationssøgning, udarbejdelse af ansøgninger og efterfølgende være administrator og evaluator af diverse ordninger/projekter m.m.

De beskedne ansøgnings- og administrationskrav har betydet, at ordningen også er blevet brugt af klubber med meget få (frivillige) instruktør- og trænerressourcer, og at foreningerne har fundet det relevant også at søge støtte til mindre aktiviteter/beløb. Flertallet af de interviewede pegede på, at de ved hjælp fra ordningen har løst en række mindre forstyrrelser i hverdagen, og at de i kraft af ordningen har opnået flere ressourcer og energi til at arbejde med børn af vanskeligt stillede familier.

En mindre basketball-klub på Vestsjælland oplyste, at de frivillige ledere tidligere havde brugt mange ressourcer på ansøgninger til kommunen eller sponsorer for at opnå tilskud til børn af vanskeligt stillede forældre til sportstøj, betaling af gebyr til turneringer, træningslejre m.m. Med ordningen havde klubben modtaget støtte til disse aktiviteter, og de frivillige har nu mere tid til at være opsøgende overfor bl.a. forældre med anden etnisk baggrund end dansk og forsøge at inddrage dem i foreningslivet.

Vurdering af ordningens resultater og betydning for integrationsarbejdet i foreningslivet

Det er generelt vurderingen blandt de interviewede foreningsaktører m.m., at ordningen har haft en meget stor betydning for det sociale og integrationsfremmende arbejde i foreningslivet. Det er dels en vurdering, der bygger på de målbare resultater af ordningen – jf. senere – og dels på en række ikke-dokumenterbare resultater som de interviewede synes at kunne iagttage i foreningslivet.

Ordningens resultater skal naturligvis ses i forhold til den forholdsvist begrænsede økonomiramme for ordningen og dermed for dens faktiske udbredelse i de talrige foreninger i Danmark. Blandt de interviewede fra de landsdækkende organisationer er det alligevel opfattelsen, at ordningen har haft en betydning for foreningsdeltagelsen blandt ordningens målgruppe. Samtidig er det opfattelsen, med at der i foreningslivet er blevet skabt en opmærksomhed og en række konkrete initiativer i forhold til i højere grad at støtte det sociale og integrationsfremmende arbejde.

Godt 7.200 børn og unge har været omfattet af en aktivitet under ordningen. Det er vurderingen, at det ikke altid er muligt for foreningerne at afgrænse de enkelte aktiviteter til alene målgruppen af børn af vanskeligt stillede forældre. Der kan eksempelvis være tale om leje af bus til en fælles aktivitet, forskellige sociale arrangementer og sommerlejre m.m. eller indkøb af udstyr (eksempelvis en madras i en brydeklub), der også kommer andre medlemsgrupper i foreningen til gode. Samtidig er der en lille gruppe ansøgninger, hvor der søges om støtte til aktiviteter til børn, der tidligere har modtaget hjælp. Det bedømmes, at de 7.200 børn/unge ikke alene omfatter børn fra målgruppen (men dog en væsentlig hovedpart), men at aktiviteten er tilrettelagt i indhold og økonomi af hensyntagen til børn/unge af vanskeligt stillede forældre.

Selvom målsætningen for ordningen primært har været at øge nyoptaget af børn fra målgruppen i foreningslivet, så er det vurderingen at den primært har været brugt som et redskab til fastholdelse af eksisterende medlemmer. Det skyldes flere faktorer. De interviewede foreningsaktører fremhæver at hvervning af nye medlemmer fra målgruppen generelt ikke er noget problem, men at det især er vanskeligt at fastholde dem i foreningen, når krav til kontingent og udgifter til udstyr m.m. melder sig. Foreningsaktørerne bemærker tillige, at sondringen mellem nyoptag og fastholdelse er meget teoretisk, fordi flere fra målgruppen får lov til at være aktive som gratister i foreningerne i lange perioder, inden foreningen søger kontingentstøtte via ordningen. Endelig vægter de interviewede, at et solidt kendskab til børnene og deres familiebaggrunde er nødvendigt for med sikkerhed at kunne udpege børn af vanskeligt stillede forældre.

En fodboldklub i hovedstaden er beliggende i et område, hvor der er en meget stor koncentration af børn/unge med anden etnisk baggrund end dansk. Klubben har god kontakt til de unge, og mange deltager aktivt i fodboldklubben, men betaler kun sjældent kontingent. En gruppe på 8 unge med anden etnisk baggrund end dansk havde således været aktiv i klubben i en hel sæson uden at de havde betalt kontingent. Ungdomslederen tog først en samtale med de unge og kontaktede herefter deres forældre og fandt ud af, at de alle var på overførselsindkomster (pension, starthjælp eller kontanthjælp) og at familierne havde et meget lille månedligt rådighedsbeløb, hvorudfra de ikke kunne betale børnenes fodboldkontingent. Herefter søgte fodboldklubben om støtte via DIF og fik midlerne – efter af de unge havde været aktive i fodboldklubben i 15 måneder.

Blandt de interviewede lokale foreningsaktører er det indtrykket, at ordningen i kraft af dens indhold og karakter har været et særdeles effektivt redskab i forhold til arbejdet med børn og unge fra målgruppen. Ordningens anerkendelse skyldes dels, at den kan bruges på områder, hvor foreningerne oftest ikke kan trække på andre støttemuligheder (kontingent, udstyr m.m.), og dels at ordningen tager hensyn til de særlige forudsætninger og ressourcer, som et frivilligbaseret foreningsliv har.

Blandt foreningsaktørerne var det også vurderingen, at der er kapacitet og kompetencer i foreningslivet til i langt højere grad at støtte børn fra vanskeligt stillede forældre. Det fordrer imidlertid, at det omkringliggende samfund i designet af puljer/ordninger i langt større udstrækning tager hensyn til foreningernes kerneinteresser og foreningsaktørernes interesser, behov og forudsætninger. I den sammenhæng fremhæves nærværende ordning som unik, idet den i høj grad opleves som relevant og brugbar for foreningerne.

Ordningen har især været en succes i de idrætsklubber, der har kunnet hverve og fastholde medlemmer fra målgruppen af børn med anden etnisk baggrund end dansk. Det er kendetegnende, at det oftest er let at bruge idrætten som et socialintegrerende redskab, da man mødes på lige vilkår på fx. fodboldbanen (uanset ens sociale og familiemæssige baggrund). I samfundsengagerende foreninger som eksempelvis elevorganisationer, politiske partier, handicaporganisationer m.m. lægges der derimod mere vægt på medlemmernes sociale og uddannelsesmæssige kompetencer. Interviewudsagn som ”på banen er vi alle ens” eller ”børnene måles på deres færdigheder på banen og ikke på deres baggrunde” viser, at foreningslivet har gode forudsætninger for at medvirke i det integrationsfremmende arbejde.

En ungdomsleder fra en taekwondo klub i Sønderjylland oplyste, at han via en henvendelse fra en skolelærer i klubben var kommet i forbindelse med en irakisk familie, hvor børnene havde store vanskeligheder i skolen og var socialt isolerede. Han fik dem på besøg i klubben, og gennem støtte til kontingent, udstyr og ture til turneringer m.m. fra DIF blev de fire børn gradvist aktive i klubben. Han fortæller, at børnene gennem taekwondo fik skabt en selvtillid og en kontakt til andre jævnaldrende børn/unge, og at skolen kunne oplyse, at der var mærkbare forbedringer i børnenes sociale og faglige færdigheder efter deres medlemskab af klubben.

Der er desuden en lille overvægt af deltagere på idrætstyper, der ikke generelt er så udprægede i Danmark. Det omfatter bl.a. klubber inden for cricket, kampsport og basketball o. lign., men overvægten er ikke så markant, at man kan tale om etniske idrætstyper – dvs. at børn/unge med anden etnisk baggrund viderefører

nogle idrætstraditioner fra forældrenes hjemlande. Omvendt er det bemærkelsesværdigt at gymnastik, svømning og spejderbevægelser også er godt repræsenteret blandt de ansøgte foreninger.

Det var samtidig opfattelsen blandt flertallet af de interviewede lokale foreningsaktører, at ordningen også i mere brede sammenhænge har skabt debat og opmærksomhed på klubbernes sociale og integrationsgavnende arbejde. En ansøgning om støtte til kontingent eller deltagergebyr til turneringer m.m. har i mange tilfælde betydet, at medlemmerne i foreningerne mere principielt har drøftet og taget stilling til foreningens politik i forhold til at hjælpe særlige medlemsgrupper med særlige behov. Der er flere eksempler på, at klubberne herefter har styrket deres profil og deres aktiviteter på social- og integrationsområdet.

Generelt er det indtrykket, at foreningerne ikke gør særlige tiltag for at imødekomme medlemmer med anden etnisk baggrund end dansk. I flere klubber er det tydeligt et meget ømtåleligt spørgsmål om der skal ændres på klubkultur og -faciliteter som badeforhold, alkoholkultur og det frie sociale miljø mellem drenge og piger. Hovedparten af de interviewede gav udtryk for, at de ikke havde – og principielt ikke ville – ændret på kulturen eller faciliteterne i klubben. Holdningen er udpræget, at medlemmer med anden etnisk baggrund end dansk må indgå i foreningslivet med respekt for danske foreningsværdier og eventuelt bruge foreningsdemokratiet til at ændre på forhold, der er uforenelige med deres holdninger/traditioner m.m.

En fodboldklub på Fyn kunne berette om langvarige drøftelser og seje diskussioner blandt medlemmerne om hvorvidt klubben skulle søge støtte til dækning af kontingent, udstyr m.m. for en gruppe børn/unge med anden etnisk baggrund end dansk. Der var tale om principielle overvejelser om, hvorvidt vanskeligt stillede børn/unge skulle have særlige støttemuligheder, og hvad der overhovedet karakteriserede vanskeligt stillede børn/unge. Endelig blev det besluttet at søge DIF om et mindre beløb, men det blev samtidig besluttet, at der alene skulle være tale om undtagelses-tilfælde, og at der i hvert enkelt tilfælde skulle være meget stor sikkerhed om familiens økonomiske muligheder og barnets aktive deltagelse i klubbens aktiviteter.

Enkelte foreninger – primært gymnastik og svømning – har dog oprettet særlige kvindehold og endog hold alene med kvinder med anden etnisk baggrund end dansk. Rationalet er, at når pigerne/kvinderne først er inde i foreningslivet, oplødes mange af deres og forældrenes fordomme og utrygheder ved det danske foreningsliv, og målsætningen er at de siden hen deltager på lige vilkår med andre medlemsgrupper.

En idrætsforening i en mindre provinsby havde fået kontakter fra et lokalt asylcenter, hvor bl.a. en gruppe piger gerne ville dyrke sport i den lokale idrætsforening. I starten var pigernes og deres forældres betænkeligheder store, og der blev oprettet særlige gymnastikhold og svømmehold, hvor der udelukkende var adgang for unge piger, og hvor hallen blev lukket af under træning. Efter en sæson besluttede forældregruppen og pigerne, at de godt kunne deltage i idrætsforeningen på lige fod med andre medlemmer – utrygheden var brudt ned.

Vurdering af de enkelte aktivitetstyper

I det efterfølgende hovedafsnit behandles bl.a. foreningernes anvendelse af de enkelte aktivitetstyper under ordningen. I dette afsnit skal kort fremtrækkes en række vurderinger fra interviewserien vedrørende foreningsaktørernes oplevede resultater af de forskellige aktivitetstyper under ordningen.

Kontingent, sportstøj, udstyr og turneringer m.m.

Det er tidligere fremhævet, at foreningerne især fremhæver ordningens mulighed for at støtte almindelige kerneaktiviteter i foreningslivet – dvs. kontingent, udstyr/sportstøj, turneringer m.m. Kontingentstøtte har da også hidtil udgjort godt 64 % af det samlede antal ansøgninger under ordningen. Det har især været foreninger under DIF og DGI, der har modtaget støtte til kontingent, mens DUF's politik har været kun i enkelte tilfælde at give støtte hertil.

Det er meget forskellig praksis i foreningerne med hensyn til varigheden af eksempelvis kontingenthjælp. Flertallet giver kun en enkelt sæson, og mange har indført regler om et mindre (symbolsk) bidrag som deltagerne skal betale. Det gøres både af hensyn til medlemmernes selvrespekt og – især for flygtninge/-indvandrerforældre – for at vænne dem til et socialt og økonomisk bidragende medlemskab.

Det er foreningsaktørernes opfattelse, at midlertidig støtte til kontingent, køb af sportsudstyr eller betaling af deltagergebyr til turneringer m.m. har betydning i forhold til, at børn og unge af vanskeligt stillede forældre kan deltage i foreningernes samlede aktiviteter på lige fod med andre børn. Resultatet ville almindeligvis ellers være, at medlemskabet måtte ophøre eller at nogle børn og unge må blive hjemme fra turneringer, sommerlejr m.m., som ellers er aktiviteter med meget stor værdi for netop denne målgruppe.

En ungdomsklub oplevede at medlemmerne af anden etnisk herkomst end dansk aldrig fik lov at deltage i weekendarrangementer og ture. Så snart de fik at vide, at der var behov for deltagerbetaling måtte de bakke ud pga. manglende økonomiske muligheder. Der opstod derfor en klikedannelse i klubben, hvor de nydanske børn holdt sig fra de andre og følte sig udenfor. Derfor søgte klubben integrationspuljen mhp. at afvikle en weekendtur uden deltagerbetaling til spejderhytte for derved at få rystet børnene sammen på tværs. Turen blev meget vellykket, og i dag er klikedannelsen i klubben brudt, så børnene leger sammen på tværs af nationaliteter.

Det er foreningsaktørernes betragtning, at hovedparten af de børn og unge som modtager hjælp, også fortsætter som aktive foreningsmedlemmer efter hjælpens ophør. Årsagen hertil er, at foreningerne typisk kun giver hjælp til børn og unge som de kender godt i forvejen, og som trænerne/instruktørerne støtter på mange andre områder. Samtidig har det også betydning for fastholdelsen, at foreningslivet for mange børn i målgruppen er en meget vigtig ramme for deres tilværelse – både som et sted hvor de kan dyrke deres fritidsinteresser og et sted hvor de kan mødes i socialt samvær med jævnaldrende og voksne rollemodeller.

Det vurderes, at der blandt de lokale foreningsaktører er en stor opmærksomhed på, at eksempelvis støtte til kontingent, udstyr og beklædning ikke udvikler en støttekultur blandt grupper af medlemmer. Enkelte pegede på, at der i indvandremiljøer kan brede sig en opfattelse af at foreningsdeltagelse er gratis, hvorved kontingentstøtte m.m. næsten bliver en fordring for deres børns eventuelle foreningsdeltagelse. Derfor drøftes ansøgninger om kontingentstøtte o. lign. typisk i foreningerne i ungdomsudvalgene eller i

bestyrelserne for at træffe principielle beslutninger herom og for at modvirke udbredelsen af støttetiltag til medlemmer uden særlige behov.

En brydeklub på Sjælland besluttede at søge støtte til 2 familier (omfattende 5 børn i alt) til kontingent og sportstøj. Bestyrelsen var dog bange for, at der skulle udvikle sig en præcedens blandt indvandrerfamilierne i byen, hvor stort set alle kendte hinanden. Det blev derfor besluttet, at bestyrelsen i hvert enkelt tilfælde skulle godkende ansøgninger om støtte, og at der kun måtte være et meget lille antal børn/unge med støtte til kontingent. Ungdomsformanden tog desuden en samtale med forældrene, hvor han betonedede det ekstraordinære i støtten til kontingent, og at de alene blev valgt på grund af familiernes dårlige økonomiske situation.

Forældrearrangementer

Generelt fremhæver foreningsaktørerne, at det er meget vanskeligt at inddrage forældrene i foreningsarbejdet. Det er især vanskeligt for forældre med anden etnisk baggrund end dansk, som ikke har tradition for aktivt forældreengagement i foreningerne og som også almindeligvis er ukendt med dansk foreningskultur, herunder med det frivillige arbejde som et grundvilkår for mange foreninger. Det er udpræget sådan, at forældre med anden etnisk baggrund end dansk ikke følger børnenes foreningsliv, hverken ved at overvære træning, kampe eller ved at deltage i tøjvask, transport eller sociale foreningsarrangementer m.m. Det er således ikke ualmindeligt, at denne forældregruppe også betragter foreningerne som et pasningstilbud for deres børn.

Foreningerne har derimod kun i mindre omfang søgt støtte til forældrearrangementer. Ifølge de interviewede foreningsaktører så forfølger flere foreninger en strategi, hvor det først handler om at opbygge kontakten til børn af vanskeligt stillede forældre (overvejende børn af forældre med anden etnisk baggrund end dansk) og fastholde dem aktive i foreningslivet. Først i anden omgang – og engang i fremtiden – vil foreninger forsøge også at inddrage forældrene og øge forældredeltagelsen i foreningsaktiviteterne.

En klubleder fra en gymnastikklub i Jylland oplyser, at de i klubben har store traditioner for et aktivt forældreengagement – både i en række sociale aktiviteter og i forbindelse med foreningsarbejdet. Da foreningen – via støtte fra DGI – fik en gruppe medlemmer med anden etnisk baggrund end dansk var det derfor naturligt, at foreningen også gerne ville etablere en kontakt til forældrene. Foreningen har forsøgt en lang række tiltag (bl.a. særlige sociale arrangementer med fællesspisning for disse forældre, opsøgende kontakt til hjemmene, hvor ungdomsformanden tog på besøg og personligt inviterede dem til forskellige aktiviteter m.m.) uden at det er lykkedes at få gjort forældrene deltagende i foreningen. Foreningen har nu opgivet forældregruppen, men satser i stedet på at inddrage større søskende i forældreopgaver og som aktive i foreningen.

Det er vurderingen, at forskellige aktiviteter rettet mod forældregruppen vil stige i årene fremover. Foreningerne har allerede fokus på forældrene men finder samtidig at det selvsagt er en meget vanskelig opgave at inddrage en voksengruppe, der typisk har meget store integrationsmæssige (sproglige), helbredsmæssige, sociale og økonomiske problemer. Flere foreningsaktører beretter om, at det er et træk op ad bakke, og at det i mange tilfælde kan være en meget tung opgave, hvorfor flere helt opgiver eller i stedet forsøger at trække på større søskende i familien e.lign.

Kursus og efteruddannelse af trænere/instruktører

Der har været gennemført 41 kursus- og uddannelsesaktiviteter under ordningen med et samlet deltagerantal på 253 personer. Der har været en overvægt af ledere og trænere med dansk baggrund, der allerede er aktive i foreningerne (ca. 70% af kursusdeltagerne), men også et overraskende stort antal (unge) med anden etnisk baggrund har deltaget i forskellige kursus-/efteruddannelses tilbud (ca. 30%).

Både DGI og DUF har aktivt ansporet foreningerne til at være aktive i forhold til udvikling og afholdelse af kursusaktiviteter for trænere/instruktører med anden etnisk baggrund end dansk. DGI har taget initiativ til udarbejdelse af en interviewundersøgelse blandt foreningsledere og trænere for at afdække de problemforhold og muligheder der er i foreningerne i forhold til hvervning af trænere/ledere fra denne medlemsgruppe². Undersøgelsen har bl.a. foranlediget, at der i 2005 er afholdt kursusaktiviteter – både i regi af DGI og DUF – og begge organisationer forventer fremover en stigende kursusaktivitet.

DGI har desuden afholdt en række kursusaktiviteter for overvejende unge med anden etnisk baggrund end dansk ("Ung på banen"), hvor de potentielle trænere og instruktører over et tredages-forløb introduceres til foreningskultur, foreningsopgaver og pædagogiske redskaber m.m. Andre forløb (bl.a. i regi af DUF) har haft til sigte at iklæde eksisterende ledere/foreningsaktører forudsætninger for i langt højere grad at kunne arbejde med børn og forældre med en anden kulturbaggrund end dansk. I disse forløb er der bl.a. fokus på informationsformidling, kontaktskabende aktiviteter og kulturbetingede barrierer m.m.

DGI har afholdt kurserne "Ung på banen". Der blev i DGI lavet et stort forberedende og opfølgende arbejde til foreningerne, og 100 foreninger, som havde opnået støtte under nærværende ordning, blev kontaktet. Der blev desuden afholdt informationsmøder og fyraftensmøder, og derigennem skabt en interesse for kursusaktiviteterne. DGI udarbejdede kursusmateriale, der var tilrettet målgruppen i sprog og indhold. Materialet/kursusindholdet blev opbygget så kursisterne kom omkring grundlæggende spørgsmål som f.eks. hvad er en forening og hvordan er den opbygget? Hvad er foreningsdemokrati (medbestemmelse, medansvar osv.)? Hvordan bliver man som leder eller træner klædt bedre på til at klare hverdagen i foreningerne (kontakten med børnene og deres forældre.)?

De interviewede foreningsaktører under DIF oplyste, at de ikke havde behov for at udvikle særlige kursustilbud for trænere/instruktører med anden etnisk baggrund end dansk. Dels fandt de ikke, at denne målgruppe havde særlige kursusbehov som adskilte sig fra personer med dansk oprindelse, og dels var de rigelig dækket ind af kursustilbud under idrætsforbundene og DIF. Endelig blev fremhævet, at mange DIF foreninger har gode erfaringer med sidemandsoplæring i klubberne, hvor en potentiel leder/træner følger en mere erfaren træner/mentor og først siden hen kommer på trænerkursus.

Der er i kraft af ordningen gennemført en række kursusaktiviteter, der har omfattet et forholdsvis stort antal deltagere – også blandt unge med anden etnisk baggrund end dansk. Samtidig har foreningerne udviklet forskellige kursuskoncepter, som de planlægger også at anvende til yderligere kursusvirksomhed i årene fremover. En relativ stor gruppe foreningsaktører er i kraft af ordningen blevet bibragt kursusmæssige forudsætninger for at arbejde med gruppen af børn af vanskeligt stillede forældre. Det giver grundlag for at tro, at det vil kunne styrke foreningslivets sociale og integrationsfremmende indsats i årene fremover.

² "De er velkomne" – Udarbejdet af Malene Andersen, DGI Storkøbenhavn, maj 2005

Målgruppedefinition – karakteristik af børn af vanskeligt stillede forældre

De landsdækkende organisationer har kun i mindre udstrækning defineret målgruppen af *børn af vanskeligt stillede forældre* nærmere i skriftlige retningslinjer eller i det udsendte informationsmateriale. Alligevel har organisationerne via rådgivning og tildelingspraksis afgrænset målgruppen på centrale områder.

Der er overensstemmelse i organisationernes politik om, at anden etnisk baggrund end dansk ikke i sig selv er en tilstrækkelig årsag til at opnå støtte. DIF, DGI og DUF finder ikke, at børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk skal have særstilling alene begrundet i deres etniske baggrund, men at de (principielt) samtidig skal komme fra vanskelige sociale/økonomiske familier. Organisationerne er bange for enten at udvikle en ”gratiskultur” blandt indvandrerfamilierne eller at give medlemmer særlige privilegier som ikke opfattes retfærdige/nødvendige af de øvrige aktive foreningsfolk.

Alligevel er det indtrykket, at flere foreninger bruger støtte til kontingent, betaling af udstyr og deltagergebyr til kampe, turneringer m.m. til gradvist at vænne nye medlemmer med anden etnisk baggrund end dansk til foreningslivet og foreningsforpligtigelserne – også selvom de ikke økonomisk er afhængige heraf. Først når foreningerne har fået skabt en mere blivende kontakt til børnene og deres forældre, begynder foreningerne at stille krav om betaling af kontingent.

DGI har i deres mundtlige og skriftlige information lagt vægt på, at det ikke er en integrationsordning, men at børn og unge fra vanskeligt stillede familier med dansk baggrund også kan komme i betragtning. DIF har i højere grad valgt at vægte de integrationsfremmende målsætninger i markedsføringen af ordningen, mens DUF alene har afgrænset målgruppen til børn med anden etnisk baggrund end dansk.

De tre landsdækkende organisationer stiller ingen dokumentationskrav i forbindelse med ansøgningen i forhold til forældrenes baggrunde (lægeattester, udtalelser fra kommunen, skolen, skatteårsopgørelser m.m.). Det beror alene på en vurdering fra de (frivillige) instruktører/trænere hvorvidt de deltagende børn og unge kommer fra familier med vanskelige sociale og økonomiske kår.

Der kan udledes følgende tre hovedgrupper af børn/unge fra vanskeligt stillede familier.

- A. Ringe økonomi, hvilket omfatter enlige forsørgere, familier på overførselsindkomster og/eller familier med mange børn, hvor pengene i familien er små
- B. Familier med midlertidigt manglende sociale ressourcer - f.eks. på grund af dødsfald eller sygdom, hvor familien ikke har overskud til at få klaret en række praktiske hverdagsopgaver og forpligtigelser m.m. og hvor foreningsaktørerne ikke vil bebyrde familien med yderligere bekymringer og/eller foreningsopgaver
- C. Familier med manglende tradition for foreningsdeltagelse – overvejende børn/unge med anden etnisk baggrund end dansk, og hvor forældrene ikke kan eller vil betale for deres foreningsdeltagelse. Foreningsaktørerne håber gennem støttetiltag at indsluse børnene i foreningerne og siden hen gradvist vænne også forældrene til de økonomiske og forældremæssige forpligtigelser ved børnenes foreningsmedlemskab.

I det lokale foreningsliv har instruktører og trænere udviklet flere forskellige teknikker og observationsmarkører i forhold til at bedømme om børnene kommer fra vanskeligt stillede familier eller ej. De interviewede fremhæver alle, at der er tale om et mindre ”detektivarbejde”, for ingen finder det rimeligt, hverken at udspørge børnene eller forældrene direkte, eller – omvendt – at vurderingen er baseret på et for løst grundlag. Der er typisk tale om en sum af mange mindre indtryk og signaler, som trænerne/instruktørerne opfanger i kraft af den tætte kontakt til børnene i foreningslivet. Det kan være signaler som skift i børnenes humør og adfærdsmønster, børnenes generelle fremtoning, antallet af lommepenge, forældreengagementet og forskellige udsagn fra børnene selv eller deres kammerater.

Blandt de lokale interviewede instruktører og trænere lægges megen vægt på, at bedømmelsen af børnenes familiebaggrunde ikke må overtræde en etisk/privat grænse hos familierne. De interviewede udtrykker desuden, at de finder det vigtigt at fastholde det traditionelle forhold mellem foreningsaktøren og forældrene i foreningerne, og at de ikke vil have en sagsbehandlerrolle i lighed med pædagogerne i skolen eller sagsbehandlerne på kommunen. Foreningsledere/trænere ønsker ikke, at der bliver stillet krav om dokumentation af familiens sociale og økonomiske situation (f.eks. med udtalelser fra skolen, kommunen e.lign). Det er således indtrykket at foreningsaktørerne typisk med stor forsigtighed og diplomati afdækker familiesituationen og drøfter støtte/hjælpemuligheder med familien.

I en fodboldklub i Midtjylland holdt trænerne bl.a. øje med børnenes forbrug af slik, sodavand og lignende i klubbens cafeteria eller når de var ude til turneringer/kampe m.m. Trænerne holdt tillige øje med de unges påklædning og modemærkerne på sportstøjet m.m. En anden målestok for de unges økonomi var standarden på deres mobiltelefoner. Et medlem, der gennem en periode havde modtaget kontingentstøtte fik frataget denne, fordi trænerne kunne se, at den unge spiller altid havde de sidste nye modeller af mobiltelefoner. Så fandt klubben og træneren, at det var på tide, at medlemmet betalte den fulde medlemspris i fodboldklubben.

Det er samtidig karakteristisk, at langt hovedparten af de interviewede foreningsaktører udtrykker stor tiltro til deres observationsteknikker, og at de i kraft af den tætte kontakt til børnene evner at afdække målgruppen af børn af vanskeligt stillede forældre – også uden at de typisk kan fortælle præcis hvordan de gør. Det er tale om en sammenvejet sum af flere indtryk, signaler og fornemmelser som lægges til grund for deres vurdering af målgruppen og som vanskeligt lader sig beskrive i ansøgninger m.m.

Derfor har det stor betydning for foreningsaktørerne, at de har et nært og indgående kendskab til børnene. Et kendskab som oftest først etableres over et længere forløb. De interviewede foreningsaktører fremhæver, at de kun nødtigt vil søge hjælp til kontingentstøtte, udstyr og sportstøj o. lign. til helt nye medlemmer, hvor risikoen for fejlvurderinger og snyderi er stor. Derfor bruger de primært ordningen til børn, som de kender i forvejen, og som de med stor sikkerhed ved har brug for særlig støtte.

Der er desuden flere eksempler på, at repræsentanter i kommunerne (sagsbehandlere, ungdoms- og idrætskonsulenter, indvandrerkonsulenter, skoler og ungdomsklubber m.m.) har kontaktet foreningsaktørerne og formidlet kontakten mellem børn/unge og foreningerne. I disse tilfælde er der tale om nyoptag, hvor foreningsaktørerne på baggrund af vurderinger fra samarbejdspartnere i kommunen ansøger om støtte til forskellige aktiviteter for vanskeligt stillede børn og unge.

Næsten 70 % af målgruppen er drenge og godt 30 % er piger. Det vurderes at være samme forholdsvis fordeling mellem drenge og piger også blandt børn med anden etnisk baggrund end dansk. Der er ikke lavet undersøgelser over foreningsaktiviteten for børn/unge med anden etnisk baggrund end dansk, men de interviewede repræsentanter fra foreningerne og kommunerne m.m. skønner, at kun godt 15-20 % af pigerne med anden etnisk baggrund end dansk er foreningsaktive. Set i lyset heraf er det vurderingen, at en andel på 30 % piger med anden etnisk herkomst end dansk er høj.

Under ordningen er etableret særlige pigeaktiviteter i foreningerne evt. som introduktion og overgang til andre aktiviteter i foreningerne. Samtidigt betoner foreningsaktøerne vigtigheden af, at der gøres en særlig indsats i foreningerne for at få kontakt til piger med anden etnisk baggrund end dansk, og (ikke mindst) at få forældrenes accept af deres foreningsdeltagelse. Det kan være praktiske indretninger af klubfaciliteter (pigehold, badeforhold, sportstøj m.m.) og tilrettelæggelse af en række arrangementer, der giver forældre information og tryk om foreningsaktiviteter og kulturer m.m.

Andre undersøgelser og interviewudsagn fra nærværende undersøgelse viser, at det kræver et større arbejde for foreningerne at få etableret en kontakt med piger med anden etnisk baggrund end dansk³. Det er socialt mere acceptabelt i mange indvandrerfamilier, at drengene er aktive i foreningslivet, hvorimod pigerne i langt højere grad beskyttes og kontrolleres, ligesom pigerne typisk har en række familiemæssige forpligtigelser i deres fritid. Endelig er der i mange af forældrenes hjemlande ikke tradition for, at pigerne dyrker idræt og/eller foreningsdeltagelse i fritiden. Der er samlet set en lang række traditionsbundne barrierer, der skal overvindes for styrke også pigernes deltagelse i foreningslivet.

En judo/karateklub i Jylland fandt ud af, at kampsport på mange måder var en idrætsform, der tiltalte mange piger med anden etnisk baggrund end dansk. Dels på grund af motionen, dels på grund af kampdragten og dels fordi familierne blev tryk ved, at pigerne kunne forsvare sig selv. Ved hjælp af en kontakt fra en nærliggende skole blev 10 piger med anden etnisk baggrund end dansk inviteret på besøg i klubben. Pigerne kom – typisk ledsaget med en ældre bror – og 6 af pigerne valgte umiddelbart herefter at starte et snusemedlemskab. I kraft af pigernes eget netværk (bl.a. søskende) er der efterhånden startet i alt 15 piger i foreningen. For 5 af pigerne søgte klubben om hjælp til kontingent, udstyr og udgifter i forbindelse med turneringer m.m.

Der findes ingen opgørelser over alderssammensætningen blandt deltagerne, men på baggrund af interviewoplysninger bedømmes, at hovedparten af deltagerne ligger i aldersgruppen 8-12 år.

Rådgivning og støtte til klubber/foreninger i forbindelse med brug af ordningen

De tre landsdækkende organisationer har alle prioriteret oprettelse af en rådgivningsfunktion for foreningerne. I DIF er rådgivningen lagt hos de to udførende integrationskonsulenter, som i kraft af deres opsøgende virke har en meget stor kontaktflade til breddekonsulenter under forbundene i DIF og til de enkelte idrætsklubber. I DGI er rådgivningen forankret hos tilsvarende regionale idrætskonsulenter som tillige varetager administrative og bevillingsmæssige opgaver. I DUF er rådgivningen også placeret hos to konsulenter, som ligeledes sagsbehandler ansøgninger og godkender mindre bevillinger.

³ "Integration og det frivillige foreningsliv", Signe Boeskov og Thomas Ilkjær, Københavns Universitet, 2005

De landsdækkende organisationer får en række henvendelser fra ansøgere, som ikke er medlem af DIF, DGI eller DUF. Det er primært mindre foreninger og klubber – som eksempelvis ungdomsklubber eller etniske foreninger – som ønsker støtte til konkrete idrætsaktiviteter, transport, deltagergebyr m.m. Praksis for de tre organisationer er, at de opfordrer foreningerne til at søge optagelse i en af de tre organisationer eller at indgå i et samarbejde med foreninger under organisationerne. I andre tilfælde har eksempelvis DIF givet støtte til foreninger uden for de landsdækkende organisationer.

DIF, DGI og DUF har samtidig en række samarbejdskontakter til rådgivende konsulenter i kommunerne. Det er konsulenter inden for bl.a. bolig-, idræts-, ungdoms-, fritids- og/eller indvandrerrådet, som organisationerne samarbejder med og formidler information igennem til foreninger.

Kontaktpersoner til organisationerne er angivet på ansøgningsskemaer, i pjecer og på organisationernes hjemmesider, og flertallet af foreningsaktører har herigennem opnået viden om ordningen. De lokale foreningsaktører oplever tillige, at rådgivningen i forbindelse med ansøgning om støtte under ordningen har været god, og at de har modtaget den nødvendige hjælp, ligesom foreningerne finder at de oftest har fået hjælp og relevante begrundelser ved eventuelle afslag på ansøgning.

Det er samtidig almindeligt at organisationerne (især DIF og DGI) indgår aktivt i samarbejde med foreningerne og er med til at initiere forskellige initiativer som senere hen opnår støtte under ordningen. Det er mest udbredt blandt integrationskonsulenterne i DIF, som i mange eksempler udvikler tiltag i samarbejde med foreningerne. I DGI og DUF er der desuden eksempler på initiativer i relation til forældrene, herunder kursus og uddannelse, som er initieret og finansieret af organisationerne.

Informationstiltag – ordningens synlighed blandt lokale foreninger

DIF, DGI og DUF har valgt at forskellige informationsstrategier:

- DIF har kun i mindre udstrækning lavet generelle informationstiltag vedrørende ordningen, men har i stedet valgt at sprede informationen i netværket af breddekonsulenter og idrætsklubber gennem de to udfarende integrationskonsulenter. De to integrationskonsulenter har orienteret samarbejdspartnere i idrætsforbundene, klubberne og i kommunerne om støttemuligheder under ordningen.
- DGI har oplyst om ordningen gennem nyhedsbreve, artikler i medlemsblade og på DGI's hjemmeside. DGI har ligeledes anvendt idrætskonsulenternes netværk blandt frivillige i foreningerne og gennem "mund til mund" metoden spredt oplysninger om ordningen.
- DUF har i langt højere grad satset på generelle informationstiltag – bl.a. i lyset af, at DUF ikke har udfarende konsulenter som opsøger foreningerne og tilbyder dem rådgivning/støtte. DUF har bl.a. arrangeret debatmøde med daværende Integrationsminister Bertel Haarder, udarbejdet pjecer omkring ordningen som er sendt til samtlige medlemsforeninger, kommuner og biblioteker m.m. DUF har derudover valgt at omtale ordningen på et meget synligt sted på deres hjemmeside.

Fælles for de tre organisationer er, at de har udarbejdet en informationspjece, hvor ordningen kort beskrives i forhold til mulige målgrupper, aktivitetstyper og ansøgningskrav. Pjecen kan printes ud via organisationernes hjemmeside eller kan bestilles herigennem. Information gennem nyhedsbreve, medlemsblade og pressemeddelelser er desuden almindelige spredningsaktiviteter.

De tre landsdækkende organisationer oplyser, at de har valgt at tilrettelægge informationstiltag under hensyntagen til ordningens økonomiske ramme. Organisationerne frygter at udbrede kendskabet til ordningen for meget og dermed modtage en masse ansøgninger, som de ikke kan imødekomme. Samtidig har det været en forudsætning, at organisationerne af egne driftsmidler selv skulle betale for diverse informationsaktiviteter – om end DUF har modtaget bevilling til trykning af en informationspjece.

Blandt de kommunale samarbejdsparter (ungdoms-, idræts- og/eller integrationskonsulenter m.m.) er der generelt et meget stort kendskab til ordningen. Flertallet af de interviewede professionelle ungdoms/idrætskonsulenter m.m. kendte således til ordningen, ligesom flere havde gjort brug af den. Der vurderes således ikke at være et behov for særlige informationskampagner i forhold til denne målgruppe.

Blandt interviewede foreningsaktører som ikke havde gjort brug af ordningen var billedet dels, at foreningerne kendte ordningen, men lå placeret i større boligsociale områder eller i kommuner, hvor de i forvejen kunne trække på andre midler til foreningsarbejde med målgruppen af børn af vanskeligt stillede familier. Andre foreninger kendte ikke ordningen, men skønnede heller ikke, at de alligevel ville have søgt om støtte til aktiviteter. Atter andre foreninger kendte derimod ikke ordningen, selv om de havde problemforhold som det kunne være relevant at søge støtte til under ordningen.

Sammenfattende er det vurderingen, at organisationernes udbredelse af information om ordningen har været nøje afmålt og tilrettelagt under hensyntagen til ordningens begrænsede økonomiramme. DIF og DGI har derfor i høj grad benyttet deres eksisterende kontaktnetværk til amtsforeninger, idrætsforbund og lokale foreninger. Det har været en styrke derved, at organisationerne hurtigt har kunnet udbrede kendskabet til støttemuligheder og fået igangsat aktiviteter for målgruppen. Omvendt er risikoen stor for, at informationen indkapsles i lukkede netværk, hvor foreninger uden for netværket (eller helt uden for organisationerne) ikke får kendskab til – og gavn af – ordningens støttemuligheder.

Evalueringsundersøgelsens kvantitative resultater

I det følgende præsenteres en række målbare resultater af ordningen for børn af vanskeligt stillede forældre. Resultatopgørelserne er baseret på en gennemgang af samtlige ansøgninger under DIF, DUF og delvis DGI, hvorved det har været muligt at indhente oplysninger om følgende forhold:

- Antal ansøgninger fordelt på aktivitetstyper
- Deltagere, herunder fordeling på køn og etnicitet
- Foreningstyper og foreningernes geografiske beliggenhed
- Økonomiforbrug

Der er ikke stillet krav om egentlige resultat-evalueringer fra foreningerne. Foreningerne har alene skulle indsende udspecificeret regnskab efter projektophør/sæson, men har ikke skullet give oplysninger om forskellige resultatopnåelser (f.eks. aktivgraden blandt deltagerne). Der foreligger således ikke oplysninger om, hvorvidt deltagerne der har modtaget ex. støtte til kontingentbetaling også fortsat er aktive efter støttens ophør e.lign. Disse oplysninger er i stedet søgt indhentet gennem interview med foreningsaktørerne.

Antal ansøgninger fordelt på aktivitetstyper

Det tager traditionelt tid at udbrede kendskabet til nye ordninger i frivilligbaserede foreninger. År 2004 var en opstarts- og introduktionsperiode, hvorimod aktivitetsniveauet var betydeligt højere i år 2005. Samlet har de tre landsdækkende organisationer givet støtte til 532 ansøgninger i både 2004 og 2005.

Tabel 1. Antal bevilligede ansøgninger fordelt på organisationer og år

Ansøgningernes fordeling på år	2004	2005	I alt
Danmarks Idræts-forbund	72	141	213
Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger	78	188	266
Dansk Ungdoms Fællesråd	27	26	53
I alt	177	355	532

I tabel 2. nedenfor er de ansøgninger der har opnået bevilling i hhv. 2004 og 2005 fordelt på aktivitetstyper. Det fremgår, at kontingent, tilskud til udstyr og stævner/lejre m.m. udgør hovedparten af aktiviteterne.

Tabel 2. Antal bevilligede ansøgninger opdelt på forskellige aktivitetstyper, 2004/05.

Støtte til	Ansøgt antal gange
Kontingent	405
Udstyr	244
Stævner og lejre	135
Forældrearrangementer	36
Uddannelse	41
Informationsaktiviteter	11
I alt *	872

*En ansøgning kan indeholde flere aktivitetstyper, hvorfor antallet (872) ikke skal svare til antal ansøgninger på 532.

Næsten 50 % af samtlige aktiviteter i de bevilligede ansøgninger er støtte til kontingent. Kontingentstøtte indgår i næsten 70-75 % af samtlige ansøgninger – dvs. det er kun meget få ansøgninger som ikke (også) indeholder kontingentstøtte. Dette er særlig tilfældet i DIF og DGI, som i meget stor udstrækning benytter kontingentstøtte, mens bevilligede ansøgninger under DUF overvejende er til stævner/lejre, uddannelse af trænere/instruktører og forskellige informationsaktiviteter.

Under informationsaktiviteter ligger bl.a. udgifter til trykning af informationsmateriale (DUF) og til udarbejdelse af en uddannelsesanalyse under DGI.

har været afholdt i både 2004 og 2005. Flere af disse arrangementer Det bemærkes, at der kun har været ansøgt et mindre antal forældreaktiviteter. Kun 36 forældrearrangementer har kun haft begrænset succes på grund af ringe tilmelding fra forældrene.

Antal deltagere og deres fordeling på køn og etnicitet

Et overraskende stort antal børn og unge af vanskeligt stillede forældre har været omfattet af ordningen. Hele 7.249 – jf. tabel 3 – har modtaget støtte til forskellige aktivitetsformer i både 2004 og 2005. DIF har det største antal deltagere med godt 3.700 børn, mens DGI har godt 3.000 og DUF lidt over 500 deltagere.

Tabel 3. Antal deltagere fordelt på organisationer, år

Organisation	2004	2005	I alt
Danmarks Idræts-forbund	1.599	2.065	3.664
Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger	842	2.209	3.051
Dansk Ungdoms Fællesråd	291	243	534
I alt	2.732	4.517	7.249

Den oprindelige målsætning for ordningen var, at 1.500 børn/unge i hvert af årene 2004 og 2005 – dvs. 3.000 i alt – skulle være omfattet af ordningen. Denne målsætning er opfyldt med 140 %.

Det er indtrykket, at det i foreningerne har været vanskeligt at afgrænse de enkelte aktiviteter specifikt til målgruppen af børn af vanskeligt stillede forældre. Det er eksempelvis ved leje af minibus til turneringer, fælles sociale aktiviteter (spisning, videoaften, sommerlejre m.m.) eller ved køb af udstyr. En række aktiviteter må gennemføres under lige vilkår for alle børn – også for ikke at udstille de børn i foreningerne, der ikke selv kan betale for de enkelte aktiviteter. Endelig er der blandt ansøgningerne en lille gruppe gengangere af børn, hvor der søges om støtte til yderligere kontingentstøtte og/eller til nye aktivitetstilbud. Det er dog en klar vurdering, at langt hovedparten af de 7.249 børn, der har deltaget i aktiviteter under ordningen, er fra målgruppen af børn af vanskeligt stillede forældre.

I tabel 4 på næste side er deltagerantallet fordelt på forskellige aktivitetstyper. Godt 63 pct. af samtlige deltagere har modtaget kontingentstøtte, og godt 44 % af deltagerne har modtaget støtte til udstyr. 12 % har modtaget støtte til dækning af udgifter til turneringer, stævner, trænings- og sommerlejre m.m..

Tabel 4. Antal deltagere fordelt på aktivitetstyper, 2004/05

Støtte til	Antal børn
Kontingent	63%
Udstyr	44%
Stævner og lejre	12%
Forældrearrangementer	3%
Uddannelse	3%
I alt	Skal ikke summe

Det skal bemærkes at hele 253 personer har deltaget i forskellige kursus/uddannelsesaktiviteter, heraf alene 192 kursusdeltagere i regi af DGI. Den oprindelige målsætning var, at mindst 15 personer med anden etnisk baggrund end dansk skulle deltage i forskellige uddannelsesaktiviteter under ordningen. Antal uddannelsesdeltagere er ikke opgjort på etnicitet, men på baggrund af interview med foreningerne skønnes, at ca. 30% af kursusdeltagere var unge med anden etnisk baggrund end dansk.

Godt 70 % af deltagerne er drenge og 30 % er piger – dette uanset deltagerens etniske baggrund. Det vurderes af foreningsaktørerne, at godt 15-20 % af pigerne med anden etnisk baggrund er aktive i det organiserede sports- og fritidsliv i Danmark. En deltagerandel på 30 % af piger med anden etnisk baggrund end dansk under ordningen skal derfor betragtes i det lys, at det kun er få piger med anden etnisk baggrund end dansk, der er aktive i foreningslivet, og at det er en målgruppe det er vanskeligt at inddrage i foreningsarbejdet. I forrige afsnit blev bl.a. fremhævet, at der er en lang række traditionsbundne årsager til den lave foreningsdeltagelse blandt piger med anden etnisk baggrund end dansk.

Samlet har godt 75 % af deltagerne i de bevilligede aktiviteter en anden etnisk baggrund end dansk – jf. tabel 5. DUF har alene deltagere med anden etnisk baggrund end dansk, mens godt 80 % af deltagerne under DIF og godt 70% under DGI har en anden etnisk baggrund end dansk.

Tabel 5. Deltagerens baggrunde fordelt på køn og etnicitet (2004/05)

Deltagerbaggrund	I alt
Drenge	70%
Piger	30%
Anden etnisk baggrund end dansk	75%
Dansk baggrund	25%

Foreningstyper og foreningernes geografiske beliggenhed

De idrætsrelaterede foreningstyper fylder antalmæssigt mest i antallet af ansøgninger til de landsdækkende organisationer. Især fodbold og forskellige typer af kampsport (taekwondo, brydning, judo, boksning m.m.) er typiske idrætsgrene som tiltrækker drenge – uanset herkomst. For pigernes vedkommende er det primært svømning, gymnastik og kampsport, som er attraktive sportsgrene.

Tabel 6. Imødekomne ansøgninger fordelt på foreningstyper, 2004/05

Foreningsaktivitet	ansøgninger i alt	%-fordeling
Boldspil	223	42%
Kampsport	59	11%
Svømning/gymnastik	121	23%
Spejder	18	3%
Andet - bl.a børneklubber	111	21%
I alt	532	100%

Det skal desuden fremhæves, at gymnastik og svømmeklubber også udgør en relativ stor andel af de imødekomne ansøgninger. Det fremgik af interviewundersøgelsen, at især gymnastik og svømning var interessant for piger med anden etnisk baggrund end dansk, og at flere af foreningerne har indrettet hold og faciliteter for at imødekomme de etniske pigers interesser og vilkår for sportsudøvelse.

Ansøgningerne er nogenlunde ligeligt fordelt mellem henholdsvis det østlige og vestlige Danmark. Det er ikke udelukkende byområder med forholdsvis mange flygtninge/indvandrere, men der er tillige et overraskende mange ansøgninger fra mindre foreninger i forholdsvis mindre provinsbyer.

Tabel 7. Imødekomne ansøgninger fordelt på øst/vest-Danmark, 2004/05.

	Øst-Danmark	Vest-Danmark
Antal imødekomne ansøgninger	259	273

Økonomiforbrug

Der er som led i den politiske aftale om fordeling af satsmidlerne afsat 2. mio. kr. i hvert af årene 2004 og 2005 (dvs. 4. mio. kr. i alt) til ordningen for børn af vanskeligt stillede forældre. Midlerne er fordelt således, at DIF og DGI hver får 40 % af midlerne begge år, og DUF får 20 % af midlerne.

Det fremgår af tabel 8. at der samlet er forbrugt næsten 4. mio. kr. – dvs. hele økonomirammen. I 2004 blev kun forbrugt godt 1.7 mio. kr., mens der i 2005 blev forbrugt godt 2.4 mio. kr.

Tabel 8. Forbrugt økonomi fordelt på de landsdækkende organisationer, 2004/05

Organisation	2004	2005	I alt
Danmarks Idræts-forbund	838.864	991.820	1.830.684
Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger	471.151	1.037.194	1.508.345
Dansk Ungdoms Fællesråd	391.777	402.202	793.979
I alt	1.701.792	2.431.216	4.133.008

Når økonomiforbruget således overstiger bevillingsrammen på 4. mio. kr. i alt skyldes det, at DGI og DFI har finansieret aktiviteter af egne midler – udover deres økonomiramme. For DGI's vedkommende drejer det sig om godt 83.000 kr. mens DIF har egenfinansieret aktiviteter for godt 50.000 kr.

Bilagsmateriale

Liste over interview med centrale organisationsrepræsentanter:

Nr.	Navn	Organisation	Opgave
1.	Jan Darfelt, Udviklingschef	DIF	Godkender bevillinger om støtte under DIF (formelt godkender)
2.	Merete Bernth, Assistent	DIF	Varetager den overordnede administration af ansøgninger under DIF
3.	Preben Astrup, Idrætskonsulent	DIF	Rådgiver og støtter klubber under DIF på Fyn/Jylland (reelt godkender)
4.	Lars Kruse, Idrætskonsulent	DIF	Rådgiver og støtter klubber under DIF på Sjælland (reelt godkender)
5.	Anna-Marie Siggard, Idrætskonsulent	DGI	Rådgiver og varetager administration af ordningen under DGI Storkøbenhavn
6.	Dorte Nørregaard Gotthardsen, Konsulent	DUF	Rådgiver og varetager administration af ordningen under DUF
7.	Flemming S. Pedersen	DUF	Rådgiver og varetager administration af ordningen under DUF

Liste over interview med foreningsaktører m.m.

Nr.	Klub/forening	Organisation	Status
.1.	Nakskov Brydeklub	DIF	Bevilliget
.2.	Kalundborg Brydeklub	DIF	Bevilliget
.3.	KFUM's Boldklub Odense	DIF	Bevilliget
.4.	Boldklubben Fremad Amager	DIF	Bevilliget
.5.	Hashøj IF-Fodbold	DIF	Bevilliget
.6.	Brande Taekwondo Klub	DIF	Bevilliget
7.	Svanholm Cricketklub	DIF	Bevilliget
8.	Holstebro Svømmeklub	DIF	Bevilliget
9.	Kvaglund IF	DIF	Bevilliget
10.	Aabenraa Bordtennisklub	DIF	Bevilliget
11.	Nørrebro Taekwondo Klub	DIF	Bevilliget
12.	Falcon Basketball Klub	DIF	Bevilliget
13.	KFUM-spejderne, Nykøbing Mors	DUF	Bevilliget
14.	DDS Robin Hood	DUF	Bevilliget
15.	Huset, Thisted, Ungdomsringen	DUF	Bevilliget
16.	KFUM/K Danmark	DUF	Bevilliget
17.	Danske Skoleelever	DUF	Bevilliget
18.	KFUM og KFUK Odense	DUF	Bevilliget
19.	She Zone	DGI	Bevilliget
20.	Ry Basketball klub	DGI	Bevilliget
21.	Hinnerup Gymnastik Samvirke	DGI	Bevilliget
22.	GF 77	DGI	Bevilliget
23.	Gullestrup Idrætsforening (Herning)	DGI	Bevilliget
24.	DGI Vejle Amt Hornsyld	DGI	Bevilliget
25.	HIA Herning	DGI	Bevilliget
26.	Kongerslev Idrætsforening	DGI	Bevilliget
27.	Åstrup IF Grenå	DGI	Bevilliget
28.	Interfemina Brabrand	DGI	Bevilliget
29.	Gym./svømmeklub Hermes Frederiksberg	DGI	Bevilliget

30.	Fuglebjerg Idrætsforening	DGI	Bevilliget
31.	Sydstevns Volleyball	DGI	Bevilliget
32.	Vordingborg Idrætsforening	DGI	Bevilliget
33.	Gevninge IF-fodbold Herslev, Roskilde	DGI	Bevilliget
34.	Horsens Freja	DIF	Ikke søgt
35.	Vestbyens Håndboldklub (Horsens)	DGI	Ikke søgt
36.	OKS Fodbold Klub, Odense	DIF	Ikke søgt
37.	Avedøre Idrætsforening (Gymnastik)	DGI	Ikke søgt
38.	Albertslund Idrætsforening	DGI	Ikke søgt
39.	Hvidovre Basket	DIF	Ikke søgt
40.	Brabrand Idrætsforening	DGI	Ikke søgt
41.	Lystrup Idrætsforening	DIF	Ikke søgt
42.	Boldklub 67	DIF	Ikke søgt
43.	Triton Bordtennisklub	DIF	Ikke søgt
44.	Vollsmose Idrætsforening	DGI	Ikke Søgt
45.	Badmintonklubben ABC – Aalborg	DIF	Ikke søgt
46.	Idrætsforeningen Nyvang (Randers)	DGI	Ikke søgt
47.	Stranden Selvforsvarsklub (Brøndby)	DGI	Ikke søgt
48.	Aktivitetshuset Lindholm, Nykøbing Falster	Ingen	Afslag
49.	Aalborg Kvarterværkstedet	Ingen	Rådgivere
50.	Urbansekretariatet	Ingen	Rådgivere
51.	Fritidsbutikken i Vollsmose	Ingen	Rådgivere
52.	Integrationsafdeling, Lemvig Kommune	Ingen	Rådgivere
53.	Kvarterløft NordVest og DGI	Ingen	Rådgivere
54.	Kolding Kommune	Ingen	Rådgivere
55.	Esbjerg Kommune	Ingen	Rådgivere
56.	Randers Kommune	Ingen	Rådgivere
57.	Århus Kommune	Ingen	Rådgivere
58.	Herning Kommune	Ingen	Rådgivere
59.	Nyborg Kommune	Ingen	Rådgivere
60.	Koge Kommune	Ingen	Rådgivere
61.	København Kommune	Ingen	Rådgivere